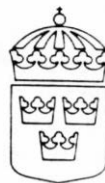

Förslag till riksdagen

1988/89:26

Riksdagens revisorers förslag om utvärdering av glesbygdssstödet

Förs.
1988/89:26

Riksdagens revisorer anmäler härmed sin granskning av frågor angående utvärdering av glesbygdssstödet. Revisorerna har inriktat sin granskning på att utvärdera hur glesbygdssstödet kan följas upp och utvärderas på ett mer ändamålsenligt sätt.

Revisorernas granskning visar att uppföljning och utvärdering av glesbygdssstödet måste förbättras i syfte att utgöra en mer ändamålsenlig del i styrningen av stödet. Samordningsbehovet när det gäller uppföljning och utvärdering av de olika stöd som utgår från anslaget Regionala utvecklingsinsatser m.m. måste härvid beaktas.

Såväl länsmyndigheternas som berörda centrala myndigheters uppföljning och utvärdering av glesbygdssstödet är föga utvecklade. Länsplaneringens databas vid UMDAC har vidare visat sig mindre lättillgänglig och användbar. Möjligheterna att ge kompletterande stöd i form av konsultinsatser är också för närvarande mycket små på grund av att ytterligare glesbygdssstöd endast kan ges till investeringar i maskiner, byggnader m.m.

Revisorerna föreslår därför

att en expertgrupp tillsätts med uppgift att utarbeta riktlinjer för uppföljning och utvärdering av glesbygdssstödet,

att datorstödet för uppföljning och utvärdering utvecklas och samordnas samt

att formerna för kompetenshöjande stöd utreds.

En sammanfattning av granskningsrapporten (1988/89:1, dnr 1986:35) och remissutfallet är som *bilaga* fogad till denna skrivelse.

1 Genomförd granskning

Glesbygdssstöd lämnas för att främja sysselsättning och service i glesbygd. Under budgetåren 1979/80-1986/87 har glesbygdssstöd utgått med totalt drygt en miljard kronor. Av det totala glesbygdssstödet under budgetåret 1986/87 föll ca 3/4 på de sju skogslänen.

Glesbygdssstödet handläggs av regionala myndigheter, främst länsstyrelserna.

Revisorernas granskning har haft till syfte att utvärdera hur glesbygdssstödet kan följas upp och utvärderas på ett mer ändamålsenligt sätt.

Vid granskningen har den hittills bedrivna uppföljnings- och utvärderingsverksamheten och problemen i samband med den kartlagts. Vidare har

undersökts vilka problem som är förknippade med nuvarande användning av databasen vid Umeå högskoleregions datorcentral (UMDAC) i vad gäller uppföljning och utvärdering. Centrum för regionalvetenskaplig forskning i Umeå (CERUM) har medverkat i granskningen.

Av revisorernas rapport framgår att såväl regionala som berörda centrala myndigheters uppföljning och utvärdering av glesbygdstödet sammanfattningsvis måste betraktas som föga utvecklad.

I rapporten framhålls att det finns flera orsaker till att erfarenhetsuppbyggnaden i länen inte framskridit i en takt som kunde förväntas för en verksamhet som pågått i nära tio år. Ofta hänvisas till brist på tid och andra resurser. Men detta torde inte vara enda förklaringen. Att länsmyndigheter inte arbetar med systematisk utvärderings- och uppföljningsverksamhet beror med stor sannolikhet också på att metodikstödet och idérikedomen i sammanhanget inte varit påtagligt stort från central myndighetsnivå. Några allmänna råd eller riktlinjer för arbetet har inte utarbetats. Eftersom ett flertal aktörer deltar i hanteringen av glesbygdstödet är det ingen som funnit anledning att ta på sig detta ansvar. En ytterligare orsak till att resultatanalysen är föga utvecklad är att länsplaneringens databas vid UMDAC har visat sig föga lättillgänglig och användbar.

Glesbygdstöd kan för närvarande endast ges till investeringar i maskiner, byggnader m.m. Många stödmottagare får emellertid problem i sin verksamhet. Även kompetenshöjande stöd borde därför kunna utgå. Sådana "mjuka" investeringar kan avse konsultinsatser för marknadsföring, ekonomistyrning och företagsledning.

Mot bakgrunden av i granskningen redovisade undersökningsresultat konstateras i rapporten att uppföljnings- och utvärderingsverksamheten måste förbättras i syfte att utgöra en mer ändamålsenlig del i styrningen av glesbygdstödet.

I rapporten har föreslagits att en expertgrupp tillsätts med uppgift att utarbeta riktlinjer för uppföljning och utvärdering av glesbygdstödet, att datorstödet för uppföljning och utvärdering utvecklas och samordnas samt att formerna för kompletterande kompetenshöjande stöd till verksamheter som ej utvecklats på avsett sätt utreds.

Rapporten har remissbehandlats. Remissinstanserna är överlag positiva till rapportens förslag.

2 Revisorernas överväganden

2.1 Allmänt

Utgifterna för glesbygdstödet finansieras fr.o.m. budgetåret 1982/83 från anslaget Regionala utvecklingsinsatser m.m. (för närvarande anslag D4, tionde huvudtiteln) som i huvudsak disponeras av länsstyrelserna. Från anslaget betalas även utgifterna för av länsstyrelserna beslutade lokaliserings- och investeringsbidrag, för företagsutveckling samt för regional projektverksamhet.

Under budgetåret 1987/88 fattade länsstyrelserna beslut om sammanlagt 652 milj. kr. med följande fördelning mellan ändamålen:

- lokaliseringsbidrag och investeringsbidrag 252

- företagsutveckling 56
- glesbygdssöd 216
- regional projektverksamhet 128

Vid remissbehandlingen av revisorernas granskningsrapport har även stödets stora betydelse för glesbygden tagits upp. Enligt länsstyrelsen i Norrbottens län hade mycket av nyföretagandet i glesbygden knappast kunnat komma till stånd utan stöd. Behovet av nyföretagande i glesbygdssområdet är stort, vilket enligt länsstyrelsen innebär att risktagandet därför i vissa fall måste tillåtas bli större än eljest.

Genomförandet av regionalpolitiken är mycket decentraliserat i Sverige. I handläggningen av glesbygdssödets olika former deltar sålunda på den regionala planet, förutom länsstyrelsen, lantbruksnämnden och den regionala utvecklingsfonden. Eftersom ett flertal aktörer medverkar i hanteringen av glesbygdssödet har revisorerna funnit det angeläget att närmare granska hur södet följs upp och utvärderas.

Granskningen har visat att såväl länsmyndigheternas som berörda centrala myndigheters uppföljning och utvärdering av glesbygdssödet i stort måste betraktas som föga utvecklade.

Den övervägande delen av remissinstanserna anser att revisorernas granskningsrapport på ett riktigt sätt återspeglar rådande förhållanden. Enligt revisorernas mening måste snarast ett arbete påbörjas med att utveckla rutiner och metoder för uppföljning och utvärdering av södet. Utan dylika styrmedel anser revisorerna det vara mycket svårt att få till stånd en effektiv mål- och resultatorienterad styrning av verksamheten.

När det gäller uppföljning och utvärdering vill revisorerna peka på CERUM:s uppfattning att utan fungerande centrala utvärderingssystem blir decentraliserade befogenheter okontrollerade. Detta brukar också medföra att de som genomför decentraliserade uppgifter får svårare att lära sig av varandras erfarenheter. Ett gemensamt referenssystem för handläggare på och mellan olika verksamhetsnivåer saknas.

Revisorerna vill i detta sammanhang även peka på det pågående arbetet med att reformera den statliga budgetprocessen. Utvecklingsarbetet syftar till att förbättra statsmakternas beslutsunderlag. Sålunda skall myndigheterna lämna en årlig resultatredovisning och en fördjupad anslagsframställning vart tredje år.

Detta förutsätter att det utarbetas väl fungerande system för uppföljning och utvärdering för de myndigheter och organ som handlägger glesbygdssödet.

Revisorerna förordar därför att ett arbete snarast påbörjas med att utveckla rutiner och metoder för uppföljning och utvärdering av södet.

2.2 Riktlinjer för uppföljning och utvärdering

I granskningsrapporten har föreslagits att en expertgrupp med företrädare för berörda myndigheter och organ tillsätts för att utarbeta riktlinjer för uppföljning och utvärdering av glesbygdssödet. Förslaget har tillstyrkts av samtliga remissinstanser.

Länsstyrelsen i Norrbottens län pekar i sitt remissyttrande på att kommu-

nera fått en allt viktigare roll i näringslivsarbetet i stort och därmed även i hanteringen av glesbygdssstödet. Revisorerna delar därför länsstyrelsens uppfattning att kommunerna bör företrädas i den föreslagna expertgruppen.

I revisorernas förslag till riksdagen om den regionala projektverksamheten (förslag 1986/87:8) påtalade revisorerna att utvärderingen av de regionala projektmedlens användning hade påtagliga brister. Konstaterandet ledde till att revisorerna även i detta fall föreslog att riktlinjer skulle utarbetas för utvärderingen av projektverksamheten. Statens industriverk (SIND) anmäler i sitt remissvar att verket för närvarande bedriver ett utvecklingsarbete av ett datoriserat uppföljnings- och utvärderingssystem för länsstyrelsens projektverksamhet. Enligt SIND kan flera paralleller dras från utvecklingen av detta system till förslagen om utvärdering av glesbygdssstödet.

Även länsstyrelsen i Norrbottens län framhåller att flera regionalpolitiska stöd har sådana likheter med glesbygdssstödet att ett system för uppföljning bör utformas med tanke härpå.

Med anledning av de anförda synpunkterna vill revisorerna framhålla vikten av att vid utvecklingen av system och metoder för uppföljning och utvärdering möjliga samordningsvinster tas till vara. Detta gäller speciellt för de stödformer som ingår i anslaget Regionala utvecklingsinsatser m.m.

I granskningsrapporten har CERUM hävdade att i nedskärningarnas tidevarv är utvärdering och uppföljning i nämnd ordning det som först hyvlas bort. Revisorerna finner liksom länsstyrelsen i Kalmar län att även frågor om resursåtgången för uppföljnings- och utvärderingsarbetet bör beaktas i den föreslagna expertgruppen.

Revisorerna förordar att nämnda expertgrupp med företrädare för berörda myndigheter och organ tillsätts för att utarbeta riktlinjer för uppföljning och utvärdering av glesbygdssstödet. Revisorerna anser att de synpunkter som redovisats av CERUM och remissinstanserna utgör en lämplig utgångspunkt för detta arbete.

2.3 Datorstöd för uppföljning och utvärdering

Vissa data rörande beviljade glesbygdssstöd lämnas kontinuerligt till länsplaneringens databas vid Umeå högskoleregions datorcentral (UMDAC).

Granskningen har visat att tillgängligheten och innehållet i denna centrala databas inte gör den helt lämpad för uppföljnings- och utvärderingsverksamhet. Detta förhållande torde vara en väsentlig anledning till att resultatanalysen av glesbygdssstödet är föga utvecklad. Bristen i den centrala databasens användbarhet torde också ha bidragit till att datorstöd för handläggningen av glesbygdssstödet har byggts upp eller är under uppbyggnad vid flera myndigheter.

Konsumentverket har således ett eget datasystem för erfarenhetsåtervinning. Länsstyrelsen i Västernorrlands län konstaterar i sitt remissvar att samtliga länsstyrelser med omfattande glesbygdssstödshantering har ordnat eller håller på att ordna egna databaser för glesbygdssstödet. Lantbruksnämnden i Uppsala län pekar på att man nu står mitt uppe i en datoriseringsprocess och att det är nödvändigt att ett program för utvärdering av glesbygdssstödet blir användbart även på länsplanet.

Den angivna utvecklingen ger enligt revisorernas uppfattning anledning till oro.

Revisorerna anser därför såsom föreslagits i granskningsrapporten att UMDAC-databasens tillgänglighet och innehåll snarast måste ses över och anpassas till de behov som den i avsnitt 2.2 föreslagna expertgruppen definierar. Vidare bör samordningsbehovet både gentemot det centrala registret och mellan främst länsstyrelsernas dataregister utredas. Huvudparten av de remissinstanser som yttrat sig över dessa förslag har ställt sig bakom dem. Sålunda framhåller SIND det som önskvärt att de lokala systemen för erfarenhetsåtervinning på resp. länsstyrelse med en enkel procedur kan användas för uppdatering av det centrala systemet vid UMDAC. På detta sätt kan onödigt dubbelarbete undvikas. I idealfallet kopplas systemen ihop till ett gemensamt med en lokal och en central nivå.

2.4 Kompetenshöjande stöd

Uppföljningen av glesbygdstödet sker som nämnts i begränsad omfattning och syftar främst till att bevaka statens rätt som kreditgivare. Uppföljningen avser också att ge beslutsunderlag i de fall ytterligare stöd skall utgå. Stöd till företag kan enligt glesbygdstödsförordningen endast utgå till "hårda" investeringar i maskiner, byggnader m.m. En allmän uppfattning bland handläggare som arbetar med glesbygdstödet är att möjligheterna behöver förbättras att ge företag som inte utvecklats på avsett sätt kompetenshöjande stöd. Sådana "mjuka" investeringar kan avse konsultinsatser för marknadsföring, ekonomistyrning och företagsledning. I granskningsrapporten har föreslagits att formerna för ett dylikt kompletterande stöd bör utredas.

Revisorerna liksom samtliga remissinstanser som yttrat sig i frågan ställer sig bakom detta förslag och förordar en utredning. Revisorerna vill understryka vad som anförts av länsstyrelsen i Jämtlands län att små företag i utsatta områden inte alltid själva kan förväntas klara de insatser som krävs när företagen står inför oväntade problem.

3 Hemställan

Riksdagens revisorer hemställer

 beträffande glesbygdstödet

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad revisorerna anfört om

1. utarbetandet av riktlinjer för effektivare uppföljning och utvärdering,
2. en utredning angående utveckling och samordning av datorstödet för uppföljning och utvärdering,
3. en utredning av formerna för kompetenshöjande stöd.

Detta ärende har avgjorts av revisorerna i plenum. I beslutet har deltagit revisorerna Arne Gadd (s), Alf Wennerfors (m), Hans Lindblad (fp), Kjell Nilsson (s), Stig Gustafsson (s), Anders G Högmark (m), Bengt Silfverstrand (s), Rune Jonsson (s), Maja Bäckström (s), Margit Gennser (m), Ulla Orring (fp) och Bengt Kronblad (s).

Vid ärendets slutliga handläggning har vidare närvarit kanslichefen Göran Hagbergh, byråchefen Rolf Jensen och revisionsdirektören Leif Rindlöv (föredragande). Förs. 1988/89:26

Stockholm den 21 april 1989

På riksdagens revisorers vägnar

Arne Gadd

Leif Rindlöv

Sammanfattning av rapport 1988/89:1 (dnr 1986:35) om utvärdering av glesbygdstöd och de remissyttranden som avgetts över den

Förs. 1988/89:26
Bilaga

1 Rapporten

1.1 Bakgrund och syfte

Glesbygdstöd lämnas för att främja sysselsättning och service i glesbygd. Under budgetåren 1979/80–1986/87 har glesbygdstöd utgått med drygt en miljard kronor.

Styrningen på olika nivåer av glesbygdstödet har ifrågasatts. Bl.a. har anförts att det råder brist på uppföljning och särskilt utvärdering av stödsatserna.

Revisorernas granskning har syftat till att i första hand utröna hur glesbygdstödet kan följas upp och utvärderas på ett mer ändamålsenligt sätt.

I undersökningen har samtliga länsstyrelser kontaktats rörande handläggning och utvärdering av glesbygdstödet. En fördjupad kartläggning har gjorts genom enkät och intervjuer i sex län med bl.a. länsstyrelser, lantbruksnämnder och utvecklingsfonder. För att få med från glesbygdstöd-synpunkt "tunga" län och en spridning över landet har denna kartläggning avsett Norrbottens, Västernorrlands, Jämtlands, Värmlands, Östergötlands och Kronobergs län.

I granskningen har Centrum för regionalvetenskaplig forskning i Umeå (CERUM) medverkat. CERUM har bl.a. analyserat metoder i genomförda uppföljningar och utvärderingar. Vidare har CERUM undersökt vilka problem som är förknippade med nuvarande användning av databasen vid UMDAC i vad gäller uppföljning och utvärdering. Dessutom har man diskuterat metoder i en förbättrad uppföljning och utvärdering samt genomfört en översiktlig analys av databasens utvecklingsmöjligheter.

1.2 Glesbygdstödets stödformer och handläggning

Av förordningen om glesbygdstöd (1985:619, senast ändrad 1988:699) framgår syftena med glesbygdstödet. I 1 § uttrycks allmänt att stöd kan lämnas för att främja sysselsättning och service i glesbygd. Stödet ges för närvarande i fyra olika former. Dessa är stöd till företag, stöd till intensifierade kommunala sysselsättningsinsatser (IKS), stöd till kommersiell service och stöd till samhällelig service. Den dominerande stödformen är stödet till företag.

Enligt glesbygdstödsförordningen får föreskrifter i fråga om stöd till företag i glesbygder avseende de areella näringarna (jordbruk, skogsbruk, fiske) meddelas av lantbruksstyrelsen. I fråga om stöd till kommersiell service i glesbygder gäller detsamma för konsumentverket.

Huvudansvaret för glesbygdstödets handläggning är decentraliserat till länsstyrelserna. Dessa får dock vad gäller stöd till företag överlämna prövningen av ärende eller viss grupp av ärenden till länets lantbruksnämnd eller regionala utvecklingsfond.

Glesbygdstödet betalas från reservationsanslaget Regionala utvecklingsinsatser m.m., som i huvudsak disponeras av länsstyrelserna. Över anslaget bestrids även kostnaderna för stödformerna lokaliseringsbidrag och investeringsbidrag, företagsutveckling och regional projektverksamhet.

Genom intervjuer har framkommit att arbetsbelastningen för personalen på de regionalekonomiska enheterna är hög. Den successiva ökningen av anslaget till regionala utvecklingsinsatser har skett utan att större personalförstärkningar erhållits.

1.3 Uppföljning och utvärdering av glesbygdstödet

I granskningen behandlas främst utvärderingen av effekterna på den stödda verksamheten. Även uppföljningen av stödverksamheten har studerats. Med uppföljning avses en mer löpande analys av verksamhet och prestationer mot planer och budgetar inom myndigheterna.

Av granskningsrapporten framgår att de olika mått och metoder som hittills använts för att uttrycka glesbygdstödet effekter i regel haft en rent statistisk inriktning. Handläggarnas erfarenheter har ej kopplats till dessa mått eller indikatorer, vilket gjort att de fått ett begränsat förklaringsvärde. De har därför ej kunnat ligga till grund för uppföljnings- och utvärderingsstrategier för att effektivisera glesbygdstödet.

Såväl centrala myndigheters som länsmyndigheternas uppföljning/utvärdering av glesbygdstödet kan i sammanfattning karakteriseras som föga utvecklad.

I allmänhet verkar idérikedomen bland centrala myndigheter inte enligt CERUM vara påfallande stor i fråga om glesbygdstödet uppföljning/utvärdering. Exempel finns dock på utvärderingar som är praktiskt orienterade och håller mer än godtagbar metodologisk standard.

I rapporten framhålls att det finns flera orsaker till att erfarenhetsuppbyggnaden i länen inte framskridit i en takt som kunde förväntas för en verksamhet som pågått i nära tio år.

Ofta hänvisas till brist på tid och andra resurser. Att länsmyndigheter trots föreskrifter inte arbetar med systematisk utvärderings- och uppföljningsverksamhet beror med stor sannolikhet också på att metodikstödet och idérikedomen i sammanhanget inte varit påtagligt stort från ansvarig central myndighetsnivå. Några allmänna råd eller riktlinjer för arbetet har inte utarbetats. Eftersom ett flertal aktörer deltar i hanteringen av glesbygdstödet är det ingen som funnit anledning att ta på sig detta ansvar.

Mot bakgrunden av redovisade iakttagelser konstateras i rapporten att uppföljnings- och utvärderingsverksamheten måste förbättras i syfte att utgöra en mer ändamålsenlig del i styrningen av glesbygdstödet.

Enligt rapporten bör i utvecklingsarbetet även tas upp frågan om storleken av de resurser som kan avsättas för förbättrad uppföljning och utvärdering. Härvid måste en avvägning göras mot de behov av uppföljning och utvärdering som kan finnas av de övriga stödformer som finansieras via anslaget.

1.4 Datorstödet för uppföljning och utvärdering

Databasen över glesbygdstödet vid UMDAC innehåller en mängd relevanta data för uppföljning och utvärdering av glesbygdstödet.

Granskningen har dock visat att tillgängligheten till dessa data inte är den bästa. Registerföringen är inte helt lämpad för uppföljnings- och utvärderingsverksamhet. Vidare saknas vissa data som skulle vara av värde för en fördjupad utvärderingsverksamhet.

Länsstyrelserna har börjat att i ökad omfattning använda datorer i arbetet med glesbygdstödet. Härvid kan det bli aktuellt att lägga upp myndighetsegna system för erfarenhetsåtervinning. Risk finns för att samordningsbehovet mellan länsstyrelserna och mot databasen vid UMDAC inte tillräckligt beaktas.

1.5 Kompletterande kompetenshöjande stöd

Många stödmottagare får problem i sin verksamhet. Möjligheterna att ge kompletterande stödinsatser är för närvarande mycket små på grund av att ytterligare glesbygdstöd endast kan ges till investeringar. För statens del kan härigenom ökade förluster uppstå.

En spridd uppfattning bland tjänstemän som arbetar med glesbygdstödet är att möjligheterna behöver förbättras att ge företag även kompetenshöjande stöd. Sådana "mjuka" investeringar kan avse konsultinsatser för marknadsföring, ekonomistyrning och företagsledning.

1.6 Rapportens förslag till åtgärder

De iakttagelser och de analyser som gjorts under granskningen har gett anledning till följande förslag, nämligen

att en expertgrupp tillsätts med uppgift att utarbeta riktlinjer för uppföljning och utvärdering av glesbygdstödet,

att datorstödet för uppföljning och utvärdering utvecklas och samordnas samt

att formerna för kompetenshöjande stöd utreds.

2 Remissyttrandena

Yttranden över rapporten har avgetts av elva remissinstanser. Dessa är konsumentverket, lantbruksstyrelsen, statens industriverk (SIND), lantbruksnämnderna i Västernorrlands och Jämtlands län, länsstyrelserna i Kalmar, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands och Norrbottens län. Dessutom har lantbruksstyrelsen efter underremiss bifogat yttranden från lantbruksnämnderna i Uppsala, Älvsborgs, Skaraborgs och Västerbottens län.

2.1 Allmänt

Revisorernas rapport har sammanfattningsvis fått ett mycket positivt mottagande av remissinstanserna. Den helt övervägande delen av dessa anser att

rapporten på ett riktigt sätt återspeglar rådande förhållanden i vad avser uppföljning och utvärdering av glesbygdsstödet. Förslagen har i stort tillstyrkts eller lämnats utan erinran.

Några remissinstanser tar även upp frågan om glesbygdsstödet betydelse. *Konsumentverket* framhåller att det i dag råder en samstämmig uppfattning hos myndigheter, kommuner och handel att glesbygdsstödet till kommersiell service är en effektiv stödform. *Länsstyrelsen i Norrbottens län* anför att mycket av nyföretagandet i glesbygden knappast hade kunnat komma till stånd utan stöd. Behovet av nyföretagande i glesbygdsområdet är stort, vilket enligt länsstyrelsen innebär att risktagandet därför i vissa fall måste tillåtas bli större här än eljest.

2.2 Riktlinjer för uppföljning och utvärdering

I granskningsrapporten föreslås att en expertgrupp med företrädare för berörda myndigheter och organ tillsätts med uppgift att utarbeta riktlinjer för uppföljning och utvärdering av glesbygdsstödet. Förslaget har tillstyrkts av samtliga remissinstanser. *Konsumentverket* ställer sig positivt till den föreslagna expertgruppen. Verket anser att betydelsen av en fungerande uppföljning/utvärdering på central nivå ökar vid decentraliserade verksamhetsformer.

Lantbruksstyrelsen ansluter sig i huvudsak till att de föreslagna åtgärderna i rapporten vidtas. Styrelsen anser det i första hand vara en fråga för länsstyrelserna i respektive län att åstadkomma en förbättrad utvärdering av glesbygdsstödet med hänsyn till skillnader som föreligger i målsättning, medelstillelse och organisation av stödets handläggning. Styrelsen pekar vidare på att man efter statsmakternas beslut år 1982 inte längre är besvärinstans och att länsstyrelserna förklarat att de inte önskar centrala tillämpningsanvisningar för stöd till företag, även om lantbruksstyrelsen får utfärda sådana. Därmed fick fortsatt uppföljning och utvärdering av glesbygdsstödet låg prioritet inom lantbruksstyrelsen.

Länsstyrelsen i Norrbottens län anser att effektstudier bör göras för såväl enskilda företag och regioner som tillämpade principer.

Beträffande frågan om samordning med andra stödformer framhåller *länsstyrelsen i Norrbottens län* att uppföljning och utvärdering är angelägen för alla regionalpolitiska stödformer. Såväl glesbygdsstöd, lokaliseringsstöd som till exempel rationaliseringsstöd inom jordbruket har sinsemellan sådana likheter att ett system bör utformas med tanke på åtminstone samtliga dessa tre.

I granskningsrapporten föreslås att expertgruppen även tar upp frågan om storleken av de resurser som kan avsättas för förbättrad uppföljning och utvärdering. Förslaget tillstyrks eller lämnas utan erinran av remissinstanserna.

Länsstyrelsen i Kalmar län finner det positivt att frågan om resursåtgången för uppföljningsarbetet kommer att utredas. Om resursbehoven konkretiseras minskar risken för att utvärderingsarbetet prioriteras lågt.

Några remissinstanser tar upp kommunernas roll vad gäller glesbygdsstödet. *Länsstyrelsen i Norrbottens län* anför att berörda kommuner har kommit

att få en allt viktigare roll i näringslivsarbetet i stort och därmed också i hanteringen av glesbygdsstödet. Kommunernas roll har mycket litet berörts i rapporten. Dessa skulle enligt länsstyrelsen kunna ha en viktig roll i uppföljningen av glesbygdsstödet. Länsstyrelsen förutsätter därför att om den av revisorerna föreslagna expertgruppen tillsätts, kommunerna kan företrädas i denna grupp.

2.3 Datorstöd för uppföljning och utvärdering

I rapporten föreslås att datorstödet för uppföljning och utvärdering, regionalt och centralt ses över. Förslaget i rapporten har fått ett positivt mottagande av remissinstanserna. Särskilda synpunkter har lämnats av *konsumentverket*, som anför att en samordning av vissa för samtliga stödformer gemensamma grunddata mellan UMDAC:s, länsstyrelsernas och konsumentverkets datasystem skulle kunna innebära stora möjligheter till arbetsbesparing och effektivisering av uppföljnings-/utvärderingsverksamheten, centralt och regionalt. Verket anför att länsstyrelsernas rapportering av beslut i enskilda ärenden samt bearbetningar av dessa i den databas som successivt byggs upp hos verket är en viktig förutsättning för verkets centrala samordningsarbete, som innefattar bl.a. uppföljningar och utvärderingar. Om den föreslagna översynen inte resulterar i att verkets informationsbehov kan tillgodoses måste verket även fortsättningsvis inhämta informationen i särskild ordning.

SIND föredrar en gemensam databas och att de regionala systemen för erfarenhetsåtervinning på resp. länsstyrelse med en enkel procedur kan användas för uppdatering av det centrala systemet. På detta sätt kan enligt verket onödigt dubbelarbete undvikas. Enligt verket är det av största vikt att ett sådant system utformas så att varje användare själv kan dra nytta av detsamma och därmed inse fördelarna med att lägga in uppgifter. *SIND* anför att verket självfallet är berett att medverka i utvecklingsarbetet.

Vidare påtalas att verket för närvarande driver ett utvecklingsarbete av ett datoriserat uppföljnings- och utvärderingssystem för länsstyrelsernas projektverksamhet tillsammans med Länsdatabolaget AB. Flera paralleller från utvecklingen av detta system kan enligt *SIND*:s uppfattning dras till förslagen om uppföljning och utvärdering av glesbygdsstödet.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län konstaterar, i likhet med vad som framkommit i rapporten, att UMDAC-databasen är svårtillgänglig och att den inte ger den service som är önskvärd. I Västernorrlands län har en egen och fullständig databas byggts upp som är lättillgänglig. Enligt länsstyrelsen har samtliga länsstyrelser med omfattande glesbygdsstödhandling ordnat eller håller på att ordna databaser för glesbygdsstödet. Därför behöver inte några resurser läggas på att förbättra UMDAC:s dataregister, enligt länsstyrelsen.

Lantbruksnämnden i Uppsala län anför att lantbruksnämnderna nu står mitt uppe i en datoriseringsprocess. Nämnden anför att det är nödvändigt att ett program för utvärdering av glesbygdsstödet blir användbart även på länsplanet.

2.4 Kompletterande kompetenshöjande stöd

Förs. 1988/89:26
Bilaga

I rapporten föreslås att formerna för kompletterande kompetenshöjande stöd till verksamheter som ej utvecklats på avsett sätt utreds. Förslaget har genomgående tillstyrkts eller lämnats utan erinran av remissinstanserna. Enligt *konsumentverket* är omfattningen av det bistånd som handelskonsulenter i dag ger glesbygdsbutikerna enligt verkets uppfattning klart otillräcklig. *Lantbruksnämnden i Västernorrlands län* finner att behov av stöd till s.k. "mjuka" investeringar inom ramen för glesbygdsstödet föreligger och är i linje med att sådana möjligheter redan erbjuds inom ramen för det regionala stödet till jordbruket i norra Sverige. *Länsstyrelsen i Jämtlands län* påpekar att eftersom glesbygdsstödet vänder sig till mycket små företag i utsatta områden kan företagen inte själva förväntas klara de kostnader och övriga insatser som uppkommer när företagen står inför oväntade problem.

Revisorernas förslag

1	Genomförd granskning	1
2	Revisorernas överväganden	2
2.1	Allmänt	2
2.2	Riktlinjer för uppföljning och utvärdering	3
2.3	Datorstöd för uppföljning och utvärdering	4
2.4	Kompetenshöjande stöd	5
3	Hemställan	5

Bilaga

1	Rapporten	7
1.1	Bakgrund och syfte	7
1.2	Glesbygdssstödet stödformer och handläggning	7
1.3	Uppföljning och utvärdering av glesbygdssstödet	8
1.4	Datorstödet för uppföljning och utvärdering	9
1.5	Kompletterande kompetenshöjande stöd	9
1.6	Rapportens förslag till åtgärder	9
2	Remissyttrandena	9
2.1	Allmänt	9
2.2	Riktlinjer för uppföljning och utvärdering	10
2.3	Datorstöd för uppföljning och utvärdering	11
2.4	Kompletterande kompetenshöjande stöd	12

